

TORONTÁL

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.
Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 48. szám.

Csütörtök, február 27.

A munkátlankért.

— február 27.

(S. N.) Mindenki örömmel látja már a napok hosszabbodását; hogy vége felé jár a zord tél és nemsokára kezdődik a vig tavasz, amikor ismét gyönyörködhetünk a természet megújulásának bájos, csodás tüneményében.

Közeledünk ismét a költöktől annyiszor megénekelte tavasz felé. Gondolnánk azonban a szerencsés anyagi helyzetben élők arra is, hogy az emberek igen nagy része különösen nehezen várja a tavasz bekövetkezését; de nem annyira a természet szépségei lebegnek szemei előtt, hanem első sorban a tavasszal nagyobb mértékben kínálkozó munkakalkalmak, melyektől kétségbeeszt, szomorú helyzetük javulását várják? Külföldön a hatóságok és egyesek tudva azt, hogy a tél folyamán több ezerre rug azok száma, akik munka nélkül nyomorognak és hogy ezek száma és nyomorúsága éppen a tél és tavasz közötti időben a legnagyobb, mindent elkövetnek e szerencsétlenek sorsának enyhítésére.

Magyarországban, mint elsősorban földművelő államban, a tavaszi munka bekövetkezése előtt még nagyobb a nyomosság, mint másutt; és mégis nálunk sokkal kevesebb történik e szerencsétlenek sorsának enyhítésére. Pedig ezek a munkátlank annyival inkább megérdemlik, hogy helyzetükön könnyítsenek, mert igen sok olyan egyén van közöttük, aki inkább hajlandó a legnagyobb nyomort eltűrni, hogy sem alamizsnát elfogadjon.

Vizont igen sok érdemtelen koldus a könnyen félrevezethető társadalomtól a maga erőszakosságával nagy összegeket zsarol ki. Igyekezzenek tehát a hatóságok és egyesek ezen nehéz időszakban a pénzből és élelemből kifogyott embereknek lehetőleg munkát adni. Akik szűkebb viszonyok között élnek, azok szorítózzanak

csak a szükséges és hasznos munkák végeztetésére, míg a vagyoniilag tehetősebbek és a hatóságok ne idegenkedjenek a kevésbé sürgős vagy kevesebb hasznót hajtó munkálatok végeztetésétől sem, csak azért, mert szűkölködő embertársaiknak munkát adhassanak. Munkát és nem alamizsnát adni, mert az utóbbinak elfogadása bizony sokakra nézve nagyon nehéz és lealázó.

Külföldön sok, részint az államtól, részint magánosoktól fenntartott telep van a munkanélküliek foglalkoztatására. Azonkívül a külföldi hatóságok, midőn a munkahány a legnagyobb, mindenféle szabályozási és rendezési munkálatokat végeztenek, miből nemcsak a közéletnek van haszna, hanem ez a szegényeknek is nagy segítség.

A külföld utánzása nem minden tekintetben helyes ugyan nálunk, de ilyen dolgokban bizony jó volna példát venni, hogy a mi ebbeli szomorú viszonyainkon javíthassunk.

A városok és az adóreform.

— február 27.

A székesfőváros tudvalevően országos értekezletre hívta össze a magyar városokat, hogy vitassák meg az egyenes adóreformra vonatkozó törvényjavaslatokat.

Az országos értekezleten, amely — mint már tegnapi távirataink között jeleztük — tegnap délelőtt vette kezdetét s résztvettek rajta majdnem kivétel nélkül az összes magyar városok, az ipar és kereskedelmi kamarák, kereskedelmi és ipari testületek, a nagyobb városok országos képviselői és a fővárosi törvényhatósági bizottság néhány tagja. Nagybecskerek város részéről dr. Perisics Zoltán polgármester jelent meg az értekezleten.

Az értekezleten Bódy Tivadar dr. székesfővárosi tanácsnok, az országos értekezlet előadója ismertette a tervezett állami adóreformra vonatkozó törvényjavaslatot, majd érdekesen bírálta a törvényjavaslatban foglalt adónemeket

és kimutatja, hogy az a városokat nagyobb terhekkel sújtja.

Végül felolvasta és a tárgyalás alapjául elfogadásra ajánlta a székesfőváros határozati javaslatát, amely az adóreform ismertetése és bírálata a következőket mondja:

A városi lakosság helyzetén a reform éppen nem fog könnyíteni, sőt midőn egyfelől a földadó kulcsát leszállítja s a föld megadóztatását általában csökkentti, az ekként előállt hiányt pedig részben más osztályok erősebb igénybevétele útján kívánja fedezni, másfelől pedig a kereseti és jövedelmi adókat lényegesen fokozza, oly új terhet ró az amugy is aránytalanul megterhelt városi lakosságra, amely annak teherviselő képességét messze túlhaladja.

A községek s különösen a városok pénzügyi helyzetén a reformjavaslat egyáltalán nem segít.

Célravezető egyenesadóreform a községi adózás egyidejű reformja nélkül nem képzelhető, ez pedig másképp nem lehetséges, mintha legalább is az ingatlan terhelő hozadéki adókat az állam a helyi adóztatás céljára engedje át. A pótdók a községek mindinkább fokozódó szükségleteit nem képesek fedezni és állami egyenesadórendszerünk aránytalanságait szinte az elviselhetetlenségig fokozzák.

Azt a lehetőséget pedig, hogy az aránytalanságok legalább részben csökkentésére a városi háztartásba a fokozatosság bevitessék s e célra első sorban a jövedelemadó után legyenek pótdók hivatkozók, a tervezet indokolatlanul kizárja.

Az előttünk levő reform a föld és házádonak még részleges átengedését sem tervezi, csupán az indoklás tartalmaz egy teljesen homályos ígéretet és annak a kilátásba helyezését, hogy a városok a bor- és husfogyasztási adó bizonyos százalékában fognak részesülni. Egy előző kormány alatt a bor- és husfogyasztási adó teljes átengedése vétett tervbe és ma, midőn a városok közlelmzésének érdeke a husfogyasztási adó teljes eltörlését teszi szükségessé, nem elégítheti ki a városokat a bor- és husfogyasztási adóban való meg sem határozott részesedés bizonytalan ígérese.

Annál súlyosabban érinti a községi adózás rendezésének a mellőzése a községi háztartásokat, mer, a javaslat a földadókataszternek kiigazításával a házádonkataszter készítésével és nyilvántartásával, a vonatkozó összes változások helyszini felvételével, a felek helyett a különböző adóvallomásoknak elkészítésével, a bevallott adatok helyességének a helyszini felülvizsgálásával és számos

íránt érzéketlenül, lassan, nagyon lassan beszélni kezdett.

— Le kell teleplezni valaki előtt a szomorúságom titkát. Ezek hosszú sora óta örökös aggodalom az életem. Nem találja ki, hogy miért? Nos elmondom . . .

— Egy eszme ez, mely ide van plántálva — mutató ujjával a homlokát érintette — és amely nem mozdul ki onnan soha. Be van iktatva.

Előre hajolva, megfogta a két vállamat s egész közlelő a fülembe sugta, mintha szegyelne ezt a bizalmas vallomást: „Félek a haláltól”.

Összereztemem.
Ismételte silabizálva minden szót, hogy jobban elmémbe vésee azoknak rémisítő értelmét. Félek a haláltól! Érti-e ön, hogy boldogtalan vagyok?

Ezt a vallomást a beteg gyermek arcával tette, ki azt óhajta, hogy sajnálkozzanak fölötte.

Félszakítottam őt: Nem az egyetlen ön; mindenki jobban szeret élni . . . és pedig soká!

A fejét rázva felelte: Nem, ön nem értett meg! Nem az élet szerete működik bennem, hanem a félelem a haláltól. Az élettel nem törődöm, de meghalni . . . Soha sem tudtam rászánni magamat! . . . Hogyan jött rám ez a rémület? . . . Nem tudom. Emlékszem rá, hogy első gyermekégetemről fogva éreztem. Mint egészen kis gyermek . . . Később mint ifjú . . . egész életemben szenvedtem ezt a kint. Ez a szünetlen gondolat nem enged pillanatnyi nyugtot. A halálra gondolok felkelve, öltözködés közben, az utcán, mikor eszem, mindig, mindenütt

A „TORONTÁL” tárcája.

A halálfélelem.

Tanuló koromban Párisban a diáknegyed egyik kis vendéglőjében szoktam ebédelni a Saint-Michel boulevard tájékán. A helyiség törzsvendégei közt egy uri ember vonta különösen magára a figyelmet deresező hosszú hajával, sápadt arcával, télen-nyáron felhajtott galléru kabátjával.

Rendesen az enyémmel szomszédos asztalnál foglalt helyet. Szótalan és óvatos volt ugyan még a hus feldarabolásában is, sikerült megtörnöm konok némaságát; nem voltam ellenszenves előtte és néha barátjának is nevezett.

Megtudtam, hogy ötvenkilenc éves, hogy Michaud Oktávnak hívják, gyermektelen özvegy s hogy évjáradékából él. Csak a reggeli és ebéd idején láttam őt, mindig egyedül. Sápadt, zárkózott arca valami fájdalmas aggodást, valami benső gyötrelmet árult el.

Több ízben kérdeztem tőle, hogy talán valami bánata van . . . A nők talán? . . . Mi? — Nem! Pénzszavak? — Az sem. — Mi tehát? E kérdésre lassan a felöltőjébe huzta a fejét, mikor is a gallér épp a füle közepéig nyult fel — a nagy fehér lapos füléig, mely márványhoz volt hasonló, — és sóhajta felelte: „Ah, ime!”

Azután mozdulatlan maradt, szemei valami tárgyra szögözve. Egy este, amint együtt távoztunk az ebédől, hirtelen azt kérdezte tőlem: „Nem jönne el hozzám, egy kicsit csevegni?”

Elfogadtam. Bérkocsit szólított elő s megmondta a lakcímét, a Champs-Élysées avenuen. Utközben nem szólt egy árva szót sem. A bérkocsi egy nagyon szép palota előtt állott meg, melynek az ablakredőnyei le voltak csukva. A falkerítés fölött faágak nyultak ki és szelid szellő libegtette az erkélyeket befutott repkényt.

Kiváncsiságtól győződve megkockáztattam a kérdést:

— Hol vagyunk?
— Nálam, — felelte.

Bementünk s egy széles lépcsőn felhaladva, több termen mentünk át, melyeknek a sötétben sejtettem a pazar fényét már csak a szőnyegek vastagságáról s az arcomhoz verődött szőnyegekről is. Így értünk egy ajtóhoz. Eddig kézen fogva vezetett; itt megállt s gyertyát gyújtva előre bocsátott: „Ime, ez a szobám!”

Káprázat fogott el. A tizennyolcadik század finom és érzéki kecsé. Annak kéjes és kacér modora, impertinens frivolitást lehelő izlése látszott e helyiség díszítésénél uralkodni. Halvány virágfüzérkek díszítették a falakat, a tükrök várták a női, hogy áthaladtában ellessék szépségének pillanatnyi képét a levegőben a letűnt gyönyörű kornak nem tudom én micsoda ingerlő illata áradt szét.

És Michaudnak hívták őt és három frankos ebédet evett!

Hosszan elnéztem őt. Elűnődve inkább, mint ülve egy zsöllyében, még sápadtabban, mint rendesen, ez a vértelen ember mélyen beesett szemeivel elég nyugtalanító volt. Egy pillanatra megbánám, hogy eljöttem. Intett, hogy foglaljak helyet mellette. Ekkor a mély csöndben, zárt ajtó mellett, a körülvevő ezer csáb

hasznoló rendelkezésével, újabb igen lényeges terheket hárít a városokra.

Az általános teherviselés elvével nem egyezik meg, hogy a köztisztviselők a községi adózás terhei alól mentesíttessenek és a pénzügyi nehézségekkel küzdő községek háztartásának könnyítése érdekében megállapítandó a köztisztviselők adózási kötelezettsége.

Miután végül állami egyenes adóink reformja az adóteher igazságosabb elosztását csak úgy valósíthatja meg, ha az önkormányzati adózás rendszerét legalább részben az állami adózástól független önálló alapokra fekteti — mulhatatlanul szükségesnek tartja az értekezlet, hogy a tervezett állami adóreform az önkormányzati adózásra vonatkozó reformjavaslattal együttesen terjesztessék elő.

Mindezekre való tekintettel kimondja az értekezlet, hogy a benyújtott adó reformjavaslatok jelen alakjukban sem a községi pénzügyek, sem az adózó közönség helyzete szempontjából el nem fogadhatók, és hogy azok érdemleges tárgyalásuk előtt a megjelölt irányokban gyökeres átdolgozásra szorulnak.

Ehátározta az értekezlet, hogy a szükségesnek elismert módosításokat részletesen indokolt emlékiratban a kormányhoz, valamint a képviselőházhoz fejtérjeszi.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 6-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

Március 1. az „Iskolagyermekbarát-egylet” közgyűlése.
Március 9. Közigazgatási bizottság ülése.

— **Március 15-ike.** A szabadság napjának közeledtével országgezerre megmozdulnak a testületek, intézetek, valamint az ország egész népe, hogy lelkes ünneppel áldozzon a magyar szabadság napja, március 15-ike dicső emlékének. Az idei március 15-ike különösen nevezetesen, mert jubiláris színezetű. Ugyanis most lesz hatvanadik évfordulója a március 15-iki eseményeknek s így az idei márciusi ünnepeknek különös fényt igyekeznek adni mindenütt az országban. Így lesz ez nálunk Nagybecskerekben is, ahol a kaszinó-társulat, mely minden évben lelkes ünnepélyvel áldoz március 15-ike emlékének, nagyszabású ünneppel fogja megülni március idusát. A kaszinó választmánya tegnapi ülésén határozta el az ünnepély megtartását, amelynek rendezésére Knyaszkó Lajos felső kereskedelmi iskolai igazgatót kérte föl.

egész a lefekvés idejéig. Éjjel rendelkezik az álommal és mikor méltóztatik neki kimerülten aludni bagyni, álomban rohan rám . . . Oh, minő kín! . . . Képzeld magát az én helyzetembe!

— Két háromezrezer frank évjradékom van, tekintélyes vagyon, mely azonban soha egyetlen négyes órára sem hozható számomra feledést. Próbálkoztam mindenféle szórakozással, a legextravagánsabb ötletekkel. Még mielőtt végrehajtottam volna a terveket, melyekre leginkább számítottam, már beláttam kísérleteim hiábavalóságát. Ez így van, mert így kell neki lenni. Betege-e ez avagy büntetés? — Mondja ki ön a véleményét őszintén . . . De esztelen vagyok, hiszen ön sem tudja jobban, mint én. Olvasom az ön szemében az ajkára tolni készülő szót: a szerelem! Oh, a szerelem! Keressem, meg is találtam és elvesztettem.

— Volt több szeretőm és szépek! Házaságra keltem egy nővel, akit imádtam. De a szeretőm karjaiban, szeretett nőm szívében, minden pillanatban ott volt köztünk a gondolat, az örökös gondolat: Meg kell halnom, meg kell . . . Mindenki meghal! Rám is, rám kerül a sor tiz, husz év múlva? Talán holnap? Tiz perc múlva, ki tudja?

— És lássa, uram, e pillanatban az agyam dolgozik, dolgozik, ezer dolgot látok, ezer részletet egyszerre, fényképeszeti tisztasággal, tüzettséggel: magamat az ágyon, hátam fekvő, virrasztának fölöttem . . . Látom a koporsót a szoba egyik sarkában . . . Látok feketébe öltözött embereket kalappal fejkön, kik levisznek a halottas kocsiira.

— Mindez nagy félelmet okoz nekem . . . De nem folytatom tovább. Látom, hogy a szavaim mely benyomást tesznek önre, nem akarom,

— **Bírósági jegyzők előléptetése.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli a bírósági aljegyzők tömeges előléptetését. Tegnapi távirataink között a torontáli bírósági jegyzők közül budapesti tudósítónk jelentése alapján, az előléptetések egy részét közöltük, most azonban a hivatalos lap nyomán közöljük az összes torontáli előléptetéseket.

Eszerint a m. kir. igazságügyminiszter Gavrilovics István, Gojdzits Miklós, Becker Jakab, Folkusházy Sándor nagybecskereki, Willinger Kálmán, dr. Szabó Gyula, dr. Böhm Zoltán, Terenyánczy József, Michelbach Jenő nagykikindai, Szűcs Béla, Welding Károly, Candrea János, Meyer Fülöp, dr. Becker János, dr. Lányi János, Uzonyi Imre pancsovai kir. törvényszéki, Kossina Reinhard antalfalvai, Tóth Kálmán billédi, Brommer Ödön nagyszentmiklósi, Széless József törökkanizsai kir. járásbírói aljegyzőket 1908. évi január hó első napjával, dr. Herke Ferenc nagyszentmiklósi kir. járásbírói aljegyzőt pedig 1908. évi március hó első napjával mint bírósági jegyzőket a X-ik fizetési osztályba sorozta.

— **A kaszinóból.** A nagybecskereki kaszinó választmánya a közgyűlés után tegnap este tartotta első ülését Franz J. L. igazgató elnöklésével. Az ülésen jelen voltak: Alföldy Ede, Balási József, Keszer Ferenc, Knyaszkó Lajos, Krumenscker Ferenc, dr. Nónay Pál, dr. Plechl Szilárd, Szávicz Sándor, Tóth István, Urhegyi János és Weisz Izidor. Az ülésen mutatkozott be a kaszinó-társulat ujonnan választott pénztárosa, Krumenscker Ferenc, aki köszönetet mondott a belejelle helyzetet bizalomért s kijelentette, hogy főteherkévé lesz azt kiérdemelni. Ezután fölolvasták az utolsó választmányi ülés, valamint a vasárnapi közgyűlés jegyzőkönyvét, majd a közgyűlés határozata értelmében a vizalmi bizottság kibővítésével a választmány megbizta Bielek Antal és Szemes Adótot. A pénztár átvételére fölkerült a számvizsgáló bizottság tagjait Ládaj Kálmánt, Herzl Sándort és Rác Jakabot, továbbá dr. Annau Ernő ügyészt és Szávicz Sándor jegyzőt, a könyvtár átvételére pedig Králik Lászlót, Puts Frigyeszt és Waltrich Jánost. Új rendes tagoknak fölvetették Marczay Ernő és Lengyel István segédlelkészeket, kültagoknak pedig Treisz Béla, Molnár János községi jegyzőket és Müller Ottó segédjegyzőt.

— **A nőegylet álarcsbáljának számadása.** A nagybecskereki jótékony nőegylet választmánya tegnap Steinitzer Gézané elnöklésével ülést tartott, melyen jelen voltak: Mihálovics Ödöné alelnök, Beller Istvánné, Jemrics Istvánné, Kokits Jánosné, Maurer Gyuláné, Müller Józsefné és Solymossy Lajosné választmányi tagok és Szávicz Sándor jegyző. Az ülés a nőegylet álarcsbáljának leszámolásával foglalkozott s Szávicz Sándor terjesztette be a számadásokat. Ezek szerint az összes bevétel 1264 korona volt, a kiadás 507 korona 65 fillér, a tiszta jövedelem tehát 756 korona 34 fillér. A

hogyan ön is olyan legység, mint én, nagyon jól tudom, mennyi szenvedéssel jár ez.

— Azt mondtam az imént önnek, hogy nő voltam, a nőm nincs többé. Volt kétgyermekem: Pál és Genováva: ezek is elhaltak. A szüleim régen elköltöztek . . . Ugy, hogy egészen egyedül állok a világon. A palotám luxusa elviselhetetlen lett reám nézve. Nincs egyetlen barátom, nincs családom. Eszem, ahol épen megéhezem és éjjel minél későbbben térek ide vissza, a lidércnyomással, mely el nem hagy soha.

— Nézze, ebben a pillanatban, amint önnel beszélök, itt a halál az oldalomon, itt van a szobámban . . . Érzem őt . . . Így tart ez ötven év óta. Isten önrel . . . fiatal ember, minden haszon nélkül elszomorítottam őnt, menjen haza, menjen, hagyjon magamra . . . Menjen!

Felkelt és kikísért a kijáratig s rémülten ott hagyott.

Nem jött többet el a vendéglőbe, ahol találkoztunk s idővel elfeledtem őt. Utazgattam, két évvel később a Champs Elysees sétálva, reszkettem amint felismertem a palotát, hol egy éjjel azt a különös vallomást hallottam.

Nagy kíváncsiság fogott el, tudni akartam, mi lett az én örültemből. Becsöngettem. Egy vén inas jött ki.

— Michaud ur? — kérdeztem tőle.

— Meghalt a múlt évben, uram.

Kíváncsian lepődtem meg.

— Itt, ebben a házban?

— Igen, uram. Halálutása közben is egyre azt hajtozatta: Vince, Vince én félek! Majd egy rántással kiszakította magát a karjaim közül s vadul forgó szemekkel kiáltotta: „Itt van, ni!” S ezzel kilehelte a lelkét.

Henri Lavendan.

bál alkalmából felülfizettek: Marcoin Jenő 50 korona, Pap Lili 20, Steinitzer Géza 14, Winter Katalin 10, dr. Perisics Zoltán 10, Löwy Zsigmond 10, Farkas Gaiza 10, Eisensädter-cég 10, dr. Pollák Győző 7, dr. Riesz Jakab 6, Maurer Gyula 5, Strosz Béla 5, Sass Ede 3, Bánlaky András 3, Kékesy Sándor 2, N. N. 1 kor., összesen 166 kor. Tombolához tárgyakkal hozzájárultak: Botka Béláné, Steinitzer Gézané, Maurer Gyuláné, Stassik Ferencné, Dienstl Ágnes és Emmi, Bakalovics Plató, Menczer Lipótné, dr. Weiterschan Józsefné, Bakalovics Madi, Bielek Antalné, Mesznik Imre, Wiltshgo Tinka, özv. Benze Bélané, Névtelen, Bielek Antal, Jemrics Istvánné, Mangold Samuné, Szrosz Lajosné, özv. Mihálovics Istvánné, Kéler Ákosné, A. F. Kokicsné, özv. Mihálovics Béláné, Partilla Gézané, Jankó Ágostonné, dr. Vincze Erő, dr. Brájner Lajosné, A. Keresztynön nőegylet, Szalay Józsefné, dr. Perisics Zoltánné, báró Pászthory Árpádné, Popovics Péci Szilárdné, Benő testvérek, Haidegger Ödöné, Keresztes Ladárné, Keresztes Margit, Marton Andorné, Solymossy Brájner Mária, Lowieser Imréné, Kokits Jánosné, Eisensädter J. és társai, Reiter Dávidné, dr. Mihálovics Ödöné. A választmány egy a felülfizetőknek, mint a tombolatárgyak adakozóinak hálás köszönetet mondott. Dr. Mihálovics Ödöné alelnök indítványára a választmány, továbbá Bánlaky András rendező-bizottsági elnöknek és a rendezőség minden egyes tagjának, valamint mindazoknak, akik az est sikeréhez hozzájárultak szintén köszönetet mond. Végül Steinitzer Gézané elnök indítványára a választmány nagy lelkesedéssel ugyan csak hálás köszönetét fejezte ki dr. Mihálovics Ödönének, a sikerült és fényes estély tervezőjének.

— **A csanádi püspöki vagyon átvétele.** Mint Temesvárról jelentik, Madách Emanuel dr. miniszteri osztálytanácsos és Dénes Károly számvizsgáló, akik a kultuszminiszter képviselőtében vettek részt a néhai Desseffy Sándor püspök ingóságainak az új püspök számára való átvételi aktusán, tegnap reggel Budapestre utaztak. A makói ingatlanok átvétele, amely mára volt kintzve, csak április hó első napjaiban fog végbemenni; az átvételt a kedvezőtlen időjárás miatt elhalasztották el.

— **A temesvári főispán beiktatása.** Temesvármegye törvényhatósági bizottságának tagjai tegnap a vármegyei székház gyűlési termében, Ferenczy Sándor elnöklése alatt igen látogatott értekezletet tartottak, melyen megbeszéltek Hertelendy Ferenc főispán ünnepélyes beiktatásának programját. Az értekezlet megállapodása szerint a beiktatási ünnepély szerdán, március hó 18-án lesz s pedig d. e. háromnegyed 10 órakor a megyénél, 11 órakor a városnál, délután 2 órakor pedig diszebéd lesz a vigadóban. A főispán a megelőző napon, március hó 17-én délután fél 3 órakor érkezik Temesvárra és este 7 órakor faklyásmenetet rendeznek tiszteletére. A megye tiztagu küldöttsége az alispán vezetése alatt Zombolyára eléje utazik a főispánnak, hogy a megye határára üdvözölj.

— **Ujságírók ujságja.** A budapesti írók és hirlapírók köre olyan újítást léptet életbe, amely jelentős eseménye lesz a magyar sajtónak. Elhatározta ugyanis, hogy havi közlönyét, az „Othonunk”-at, amely eddig csak kis terjedelemben jelent meg, — megnagyobbítja s közérdektűvé teszi azzal a törekvéssel, hogy szaklapjává legyen a magyar szornalisztikának. Az új szaklap kéthetenként, a szükséghez képest, 8—16 oldalon fog megjelenni.

— **Kivándorlás ellen.** Mióta a hatóságok körülbeltelten szigorral néznek a lelketlen kivándorlási ügynökök körmeire, ezek a törvények kijátszására új, meg új körmönfont eszközöket és utakat eszelnek ki. Dacára a nagyarányú visszavándorlásnak és a nyomorúságos amerikai viszonyoknak, a kivándorlási hiénák titkos üzemei mégis virágoznak. A határrendőrség legutóbb is tömérdék kivándorlót utasított vissza, akinek a titkos ügynökök legújabb találmányaként „hajó-jegy-ellennyugtákat” talált, amelyeknek ellenében a kikötőkben megkapják a hajójegyeket. A hatóságok most erre az újabb fogásra is ügyelnek s ezeket az ellennyugtákat is mind elkobozzák.

— **A tavaszi országos vásár.** Ma kezdődött Nagybecskerekben a tavaszi országos vásár, mely szokás szerint négy napig tart. A gazdaközönség már hetekkel ezelőtt nagy reménységgel nézett az első vásár elé, mely rendszerint a leglátogatottabb szokott lenni. Sajnálattal kell azonban konstatálni, hogy a kedvezőtlen időjárás s reményeket halomra döntötte. A vásártéri térdigérő sarat ugyan elég nagy közönség taposta, de nagyjában a forgalom lanyha volt. A kereslet csakis a sertéseknél volt elég élénk. Az állatfelhajtás a mai napon szokatlanul csekélynek mondható, amit leginkább bizonyít az, hogy a délelőtt folyamán csak 2138 szarvasmarha, 1480

sertés és 760 juh lett felhajtva, ami a tavaszi vásároknál megszokott felhajtásnak alig a harmadát teszi ki. Hivatalos adatok szerint a mai vásáron az állatok a következő rendet ajával meghaladó, magas árak mellett cseréltek gazdát: az elsőrendű ökrök párja 800—900 korona, a másodrendűek pedig 600—700 korona volt. Tinók páronként 200—260 koronáért keltek el. Elsőrendű fejőstehenek 400—450 korona, másodrendű tehének 350—380 korona, harmadrendűek pedig 300 koronáig voltak eladók. Az öreg kocák darabja 90—110 korona közötti, a kisebb kocák 70—80 korona, a sődök ára pedig páronként 60—80 korona között változott. A juhot páronként 30—40 koronával fizették meg. A szarvasmarhavásárt holnap még folytatják, de a forgalom alighanem még gyengébb lesz. Holnap délelőtt kezdődik a kirakóvásár is, melynek eredménye — sajnos — még inkább az időjárásnak van alávetve. Csakugyan kívánatos volna, hogy az idő kedvezőbbre forduljon, mert egy jó vásáremény iparosainkra bizony ráférne. Szombaton és vasárnapon délelőtt lóvásár lesz.

— **A rabok szálló munkában.** Mint Nagy-kikindáról jelentik, az ottani kir. törvényszéki fogházból a héten 20 embert szállítottak el Szabodkára. Itt gyűjtik össze a rabokat, azután elszállítják őket Sátorlajshelyre, ahonnan a tokaji szállókba viszik a szállásügyi munkálatok, a kapálás, szálló-tiltetés és egyéb idevágó dolgok gyakorlati elvégzése végett.

— **Fiatal tolvajok.** Brancsics János szerbpadói kereskedő boltjába a minap beállítottak Rubin Mihály 15 éves és Kovács P. 14 éves odaváló fiuk. Kovács fufanggal a szatócsof vásárlás ürügye alatt a pénzes fióktól elszóltotta, mialatt Rubin észrevétlenül a fiókból 80 korona értékpénzt ellopott. A fiatal tolvajok ellen megindították a vizsgálatot.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— **A képviselőház ülése.** —

Budapest, február 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülése ismét élénkebb képet nyújtott. A mai ülésnek ugyanis az a nevezetessége, hogy Apponyi Albert gróf szólal föl, hogy ékes szólásával támogassa a házszabályrevíziót. Apponyi beszéde természetesen sokakat vonzott a Házba, amely ennek folytán éppen úgy megelevenedett, mint Andrassy beszéde alatt. Apponyin kívül még Nagy György beszélt a javaslat ellen.

Az ülést Justh Gyula elnök nyitotta meg s a kormány részéről Andrassy Gyula gróf, Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf és Josipovich Imre volt jelen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Zachariás János a kérvényi bizottság jelentését terjesztette be.

Utána nyomban rátértek a házszabályrevízió vitájára, miközben Rakovszky István alelnök vette át az elnöki széket.

Elsőnek ma Nagy György szólal föl, aki hosszú beszéd kíséretében ugyanazt a határozati javaslatot terjesztette be, amit Kossuth Ferenc terjesztett be 1904. november 5-én Tisza István idejében s amely azt javasolja, hogy a házszabályrevíziót vegyék le a napirendről.

Közben szünetet is kért, majd azután ismét tovább beszélt a revízió ellen, míg végre jó idő mulva befejezte beszédét.

Utána általános nagy figyelem közben Apponyi Albert gróf kultuszminiszter emelkedett szólásra. Nagy György beszédével foglalkozott, amelyben az az ő régebbi beszédeit citálta. Kijelentette, hogy most is helyt áll akkori beszédéért, mert akkor is az volt az álláspontja, hogy a házszabályrevíziót az általános választói jog életbejuttatásával kapcsolatosan kell megcsinálni. Most itt a választói reform, tehát gondoskodni kell a parlament jövő eshetőségeivel szemben olyan intézkedésről, amely a parlament munkaképességét biztosítja. Ő is hangsúlyozza azt, hogy

nem a létszámemeléért kell a revízió, mert ő nem megy bele a létszámemelésbe nemzeti engedmények nélkül, de különben is ilyesmitől nem kell tartani, mert a legutóbbi kompromisszum értelmében a közösiügyek és a katonai ügyek ki vannak kapcsolva a házszabályszigorításból.

Polónyi Géza: De nem ennek a kormánynak volna ez a programja.

Apponyi Albert: A programot illetőleg Polónyinak ebben éppen olyan része van, mint nekünk. (Tetszés.) Eötvös Károly beszédével foglalkozott ezután s azt elismeri, hogy ha 150 képviselő kéréséhez még az elnök jóváhagyása szükséges, ez talán túlszigorú s így itt helye lehet a módosításnak. Az obstrukciót azonban az ország érdekében lehetetlennek kell tenni, mert ellenesetben a parlament működése válik lehetetlenné. Már pedig az országnak elsőrendű érdeke, hogy a parlament munkássága biztosított legyen. Lehet, hogy a házszabálymódosítás megalkotásával a kormány egyénileg veszít, de ettől el kell tekintenie, mikor tudja, hogy cselekedetével az országnak szolgál. Csatlakozik Nagy Emil indítványához s a maga részéről is kijelenti, hogy a javaslattal áll, vagy bukik. (Zajos éljenzés és taps.)

Ezután az elnök a holnapj ülés napirendjét akarja megállapítani, de a disszidensek más indítványt nyújtottak be.

Az indítványt azonban Ugron Gábor és Kossuth Ferenc felszólalása után elvetik.

Ezzel az ülést véget ért.

A király Lussinpicolóban.

Budapest, február 27. (A „Torontál” ered. távirata.) A dalmát lapok azt a hírt közlik, hogy a király március végén Lussinpicolóba megy, ahol meglátogatja öt Vilmos német császár. Ez alkalmából a dalmát vizekre gyűl az egész hajóraj s nagy ünnepességgel fogadja a két uralkodót. A dalmát lapoknak ez a híre azonban megerősítésre szorul.

A miniszterelnök a közös hadügyminiszternél.

Budapest, február 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt hosszabban tanácskozott Schönaich hadügyminiszterrel. A tanácskozáson, a bécsi jelentés szerint, azonban a katonai kérdések nem kerültek szóba.

A horvát választások.

Budapest, február 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zágrábról sürgönyzik, a horvátországi választások ma kezdődtek meg. A beérkezett jelentések szerint az egész ország csendes és semmiféle nagyobb izgalom nem uralkodik. Eddig mindössze öt-hat választás eredményéről jött jelentés, amelyek csupa horvát-szerb koalíciós és Starcevic-párti jelöltek megválasztásáról szólnak.

Véres családi dráma.

Budapest, február 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A fővárosi Tízoltó-utcában ma reggel véres családi dráma történt. Tatár János cipészsegéd ugyanis rajta érte albrólóját, Rakovszky Lajost, amikor feleségével szerelmeskedett. Tatár fölkapott egy kalapácsot s rárontott a szerelmesekre. A cipészsegéd a kalapáccsal Rakovszkyt agyonverte, a feleségét pedig megsebesítette. A gyilkos férjet letartóztatták.

Határidő-üzlet.

Budapest, február 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	23-80
Buza (októberre 1908.)	19-82
Rozs (áprilisra 1908.)	20-90
Rozs (októberre 1908.)	17-36
Zab (áprilisra 1908.)	15-70
Tengeri (májusra 1908.)	13-28

Közgazdaság.

Torontálvármegye selyemtenyésztése.

— **A selyemtenyésztést felügyelő jelentése.** —

VII.

(Befejező közlemény.)

Nagykikinda városban 1907. évben közterületeken és közutak mellett volt: lombszedésre nem alkalmas szederfa 3181 darab, lombszedésre alkalmas szederfa 2016 darab. A szokásos csonkítás után 1696 darab lombszedésre alkalmas szederfa áll rendelkezésre a selyemtenyésztőknek. Jutott egy selyemtenyésztőre átlag 33 darab fa. A magántulajdonban lévő szederfákon kívül a fenti szederfáknak köszönhetjük a selyemtenyésztés sikerét. Ez évben tényleg 51 család vállalt selymterpetét. Ezek közül 50 család 945 kgr. gubót termelt és 1788 koronát keresett. Átlagos keresete egy tenyésztőnek 41 korona volt; legmagasabb keresete pedig egy tenyésztőnek 89 koronára rugott. Ezen tenyésztőnek neve Scheidl Gyula. Gondatlanság miatt 1 családnál nem sikerült a tenyésztés. A selyemtenyésztés megkezdése óta 59 608 koronát fizetünk ki a városban.

Szederfaállománya: Az országos selyemtenyésztési felügyelőség kiosztott részint a városnak, részint a városban lakó magánfeleknek 1907-ben 3000 darab 2—3 éves szederfacsemetét. Működése óta pedig kiosztott a városban 508 darab kiültetésre alkalmas szederfát; 19 750 darab 2—3 éves szederfacsemetét. Elhelyezhető volna még a városban részben újültetés, részben pótlás gyanánt utcákon, tereken 1000 darab szederfa. Továbbá a Karlova felé vezető törvényhatósági ut mentén 27 darab és a Topolya felé vezető községi közútló uton 100 darab szederfa. Ez évben tönkrement 100 darab fiatal és 27 drb öreg szederfa. A faiskoláról adatok nincsenek.

Pancsova városban 1907. évben közterületeken és közutak mellett volt: lombszedésre nem alkalmas szederfa 5771 darab, lombszedésre alkalmas szederfa 1944 darab. A szokásos csonkítás után 1929 darab lombszedésre alkalmas szederfa áll rendelkezésre a selyemtenyésztőknek. Jutott egy selyemtenyésztőre átlag 30 fa. A magántulajdonban lévő szederfákon kívül a fenti szederfáknak köszönhetjük a selyemtenyésztés sikerét. Ezen évben tényleg 63 család vállalt selymterpetét. Ezek közül 59 család 1641 kilogramm gubót termelt és 3217 koronát keresett. Átlagos keresete egy tenyésztőnek 54 korona volt; legmagasabb keresete pedig egy tenyésztőnek 137 koronára rugott. Ezen tenyésztőnek neve Behots Teréz. Gondatlanság miatt 4 családnál nem sikerült a tenyésztés. A selyemtenyésztés megkezdése óta 117 839 koronát fizetünk ki a városban.

Szederfaállománya: Az országos selyemtenyésztési felügyelőség kiosztott részint a városnak, részint a városban lakó magánfeleknek 1907-ben 79 darab kiültetésre alkalmas szederfát; 2700 darab 2—3 éves szederfacsemetét. Működése óta pedig kiosztott a városban 179 darab kiültetésre alkalmas szederfát; 35 480 darab 2—3 éves szederfacsemetét. Kiültettek közterekre és közutak mellé 1200 másodmért fát, dacára annak, hogy fentebb kimutattuk, milyen nagy mértékben veszi hasznát a szegény ember a szederfának. Elhelyezhető volna még a városban részben újültetés, részben pótlás gyanánt utcákon, tereken 32 darab szederfa. Továbbá a Dolova, Crepaja, Feranchalom és Torontálalmás felé vezető törvényhatósági ut mentén 300 darab szederfa. Ez évben tönkrement 32 darab öreg szederfa. A faiskolának állapota jó.

□ **Az állattenyésztés fejlődése.** Örvendetes gazdasági haladásnak a jele, hogy Nagytorák és Kistorák községek elhatározták, miszerint állami közbenjárás igénybevételével 50 drb vörös-tarka fajtehenet szereznek be. A két község megbízottai a jövő héten a tenyészanyag beszerzésére utra indulnak. Ugyancsak örvendetes a központi járásban nyilvánuló gazdasági törekvésnek a jelét leljük abban, hogy a járás községei a vasárnapon megtartott zombolyai tenyészbikavásáron nem kevesebb mint 26 drb tenyészbikát szereztek be.

□ **Nemes gyümölcsfák beszerzése.** Biztos léptekkel kezd tért hódítani most már a környékbeli gazdáinknál is a gyümölcsfatenyésztés áldásos voltának felismerése. Erre világos példát nyújt Bótos község, mely a legutóbbi napokban a központi főszolgabíró útján ezernél több nemes gyümölcsfa csemetét és oltványt rendelt meg.

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

A felsőtorontali ármentesítő- és belvizszabályozó társulat igazgatójától.

Hirdetmény.

Az alapszabályok 41. §-a értelmében tudatom az érdekeltség tagjaival, hogy az 1907. évi társulati számadások felülvizsgálata megválasztott számvizsgáló-bizottság f. évi március hó 4-én d. e. 9 órakor kezdi meg működését Nagyikindán a társulat székházában.

Nagyikinda, 1908. évi február hó 24.

Báró. Hauser Károly s. k.,
igazgató.

215-1.1

Teljesen elkülönített
butorozott
garçonlakás
villanyvilágítással kiadó.
Deák Ferenc-utca 7.

27-x.32

148/1903. végreh. sz.

219-1.1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bír. végrehajtó az 1881: LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy a nagybecskereki kir. jár. bír. 1907. évi Sp. I. 1181/4. sz. végzése következtében dr. Györgyevits Milos nagybecskereki ügyvéd által képviselt Vorgits Dusán javára Kindl Ferenc és Társa cég ellen 28 korona 63 fill. s jár. erejéig 1908. évi február hó 5-én foganatosított kielég. végrehajtás útján lefoglalt és 988 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, írógép, vaspénzszekrény nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a nagybecskereki kir. jár. bír. 1908. évi V. 121/2. sz. végzése folytán 28 kor. 63 fill. hátralékos perköltség és eddig összesen 17 kor. 10 fill. bír. lág már megállapított költségek erejéig Nagybecskereken az adós cég üzlethelyiségében leendő megtartására 1908. évi márc. 7-ik (hét) napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Nagybecskerek, 1908. évi febr. 23.

Simonich,
kir. bír. végrehajtó

Jobb családból való fiu nyomdásztanuló-
nak felvétetik e lap kiadóhivatalában.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐI
SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyület leg-tisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. — Megbízható, szigorúan lelküismeretes kiszolgálás!

BUZIASFÜRDŐI ÁSVANY- ES GYOGYVIZEK

1/1 és 1/2 literes üvegekben.

• Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. •
Elsőrendű asztali víz! — Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdő.
Sürgönyzim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. szám.

Ügyeshelyi képviselők kerestetnek.

A felsőtorontali ármentesítő és belvizszabályozó-társulat igazgatójától.

1001. szám
ig. ex 1908.

Közgyűlési meghívó.

A társulati elnök ur Ö Meltósága folyó évi márc. hó 10-ik napján délelőtt 1/2 12 órára Nagyikindán a társulati igazgatóság székhelyében közgyűlést tűzött ki, — melyre van szerencsém ezennel tisztelettel meghívni.

Az alapszabályok 7. §-ának*) rendelkezése szerint van szerencsém a községi előljáróságokat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 7. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi előljáróság által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejárlása legalább 200 koronát tesz ki.

A községbeli érdekeltség esetleges csoportosulásáról a választott megbízott, vagy megbízottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltséget a községi előljáróság fogja-e a társulati alapszabályok 7. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállítása céljából, a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal értesítést kérek.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. 1907. évi számadás.
2. 1907. évi jelentés.
3. Holcz Péter bogárosi birtokosnak felebezése a választmánynak 241/1907. sz. határozata ellen.
4. Rapaics Radó elhunyt magyar kir. földművelésügyi miniszteri államtitkár emlékére Szegeden felállítandó szoborra a választmány által megszavazott 3000 korona feletti jelentés.
5. Az 1908. évi költségelőirányzat jóváhagyásának bejelentése.
6. Számvizsgáló-bizottság megválasztása.
7. Chibik Ferenc társulati gépész utiátalánya.
8. Az alapszabályok jóváhagyásának bejelentése.
9. Az alsótiszai szakaszmérnök székhelyének ideiglenesen történt áthelyezésére vonatkozó bejelentés.
10. Igazgatói javaslat a kiszombori szakaszmérnök lakbővítésének mellőzése iránt.
11. A választmánynak 17/1908. sz. határozatával a segéd- és kezelőszemélyzet részére az 1908. évre megszavazott 6000 kor. drágasági pótléknak bejelentése

Nagyikindán, 1908. évi február hó 25-án.

Báró HAUSER KÁROLY s. k.,
igazgató.

*) Az alapszabályok 7. §-a következőképpen szól: A társulati tagok törvényes jogait a közgyűléseken érdekeltségük arányában személyesen vagy a közgyűlés megnevezésével megbízottjaik által gyakorolják.

A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres társulati kivétel szerint számított közrejárlási összegnek minden 200 koronája után egy-egy szavazattal bírnak; önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, a kinek kétszeres kivétel szerinti közrejárlása legalább kétszáz koronát tesz.

A szavazat számításakor a félnél nagyobb törtrész egésznek vétetik, a félnél kisebb törtrész pedig figyelmen kívül marad.

Kétszáz koronánál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbízottjuk által összes érdekeltségük arányában szavazataikat gyakorolni, ha megbízottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál előzetesen bejelentik, jogukban áll nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbízottat is választani, kinek megbízatása addig érvényes, a míg meghatalmazása vissza nem vonatik. Az ilyen állandó képviselő az igazgatóknak a meghatalmazás beküldése mellett szintén bejelendő.

Azon kisebb érdekeltek szavazati jogát, akik önként nem csoportosulnak és akik megbízottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon község előljárósága gyakorolja, a mely község határában az illető terület fekszenek. A község előljáróságának ez esetben még akkor is van szavazata, ha az illető község határában kisebb érdekeltek összes kétszeres kivétele sem tenne ki kétszáz koronát.

(216-1.1)

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.